

ПОСТ-РЕЛІЗ

Підвищення ставок може відновити притік коштів населення на депозити. Поява ж на ринку «золотих» сертифікатів і монет НБУ здатна частково знизити попит фізосіб на валюту.

Такі думки прозвучали під час круглого столі «Інфляція, курсові та банківські ризики: як українцю захиститися від можливих негараздів?», який 24 жовтня провела ГО «Ліга фінансового розвитку» за підтримки проекту USAID «Розвиток фінансового сектору» FINREP та тижневика «Дзеркало тижня. Україна».

У дискусії взяли участь:

Олександр ДУБИХВІСТ,
директор Департаменту з управління валютним резервом та здійснення операцій на відкритому ринку НБУ;

Валерій ГЕЄЦЬ,
директор Інституту економіки та прогнозування НАН України;

Віктор ПИНЗЕНИК,
екс-міністр фінансів, голова Всеукраїнського фонду підтримки реформ;

Борис ТИМОНЬКИН,
голова правління АТ «Укрсоцбанк»;

Володимир ХЛИВНЮК,
голова правління ПАТ «Банк «Фінанси та кредит»;

Антон ТЮТЮН,
заступник голови правління АТ «Ощадбанк»;

Володимир ВИСОЦЬКИЙ,
експерт з питань державного боргу та реструктуризації банків проекту USAID «Розвиток фінансового сектору» FINREP.

За даними **О. ДУБИХВОСТА**, з початку місяця обсяг купівлі валюти на готівковому ринку зменшився удвічі. Скорочення відбулося за рахунок зниження попиту тіншового сектору економіки. Нацбанківець очікує поліпшення стану платіжного балансу за рахунок зменшення дефіциту поточного рахунку після активізації зернового експорту.

О. Дубихвіст констатував, що у банків спостерігаються дисбаланси в ліквідності – доларова зростає, а гривнева – знижується. Водночас дефіциту ліквідності немає, враховуючи 9 млрд доларів на авуарах, 57 млрд грн., вкладених в ОВДП, та 13-14 млрд грн. залишків на коррахунках.

На думку представника центробанку, населення немає адекватних інструментів для інвестицій, крім банківських вкладів (беручи до уваги, зокрема, нерозвиненість фондового ринку, високу ризикованість «гри в казино Forex»). Для виправлення ситуації, відвернення уваги фізосіб від валюти НБУ планує випускати сертифікати, індексовані на курс золота, та інвестиційні монети (перебуватимуть у вільному обігу, реалізовуватимуться через теруправління НБУ та комбанки).

Як зазначив **В. ПИНЗЕНИК**, наразі в Україні є чимало непоганих макроекономічних показників. До кінця року є навіть шанс вкластися в дефіцит бюджету на рівні 4%. Щоправда, за умови, що в держкошторис не будуть внесені екстраординарні зміни (а сигнали до цього теж існують). Експерт не виключає появу проблем з обслуговуванням Україною зовнішнього боргу в 2012 році (53 млрд доларів), враховуючи невеликі резерви НБУ (біля 34 млрд доларів) та ймовірне ускладнення з рефінансуванням заборгованості у разі дестабілізації міжнародних ринків.

Екс-міністр фінансів критично оцінив паспортизацію валютно-обмінних операцій та випуск «валютних» ОВДП. На думку В. Пинзеника, остання ініціатива може принести для бюджету значні ризики у разі девальвації гривні.

На думку **В. ВИСОЦЬКОГО**, поточні ставки за індексованими ОВДП могли б бути нижчими з огляду на невелику кількість заявок, які подаються на їх купівлю. Експерт наголосив на доцільності більш виваженого, поступового виведення на ринок нових інвестиційних інструментів, щоб його учасники мали змогу до цього краще підготуватися.

В. Висоцький вважає, що на користь ринку пішло б те, якби уряд більш рівномірно здійснював запозичення впродовж року. У такому разі крива дохідності могла б бути орієнтиром вартості ресурсу для всього ринку. За словами експерта, зниженню ставок за ОВДП й підвищенню ліквідності ринку сприяло б розміщення коштів Єдиного казначейського рахунку (чи хоча б тих, які надійшли після продажу ОВДП) в банківській системі через придбання ОВДП. Представник USAID переконаний, що уряду слід розвивати роздрібний ринок державних цінних паперів. «Досвід інших країн показує, що це доволі важливий інструмент, який вимагає певної уваги, виваженого входження в ринок», - констатував В. Висоцький.

В. ГЕЄЦЬ вважає, що в наступному «політичному» році не варто чекати високої інвестиційної активності резидентів і нерезидентів. Тому це мають компенсувати інвестиційні видатки бюджету.

За словами академіка, поведінка українських вкладників значною мірою кореспондуватиметься з тим, наскільки успішно вдасться вирішити боргові проблеми в Європі. На думку експерта, найбільш реальним сценарієм полегшення боргового тягаря, зокрема, для Греції є списання частини заборгованості та відтермінування погашення решти. В. Геєць звернув увагу на те, що Китай готовий купувати борги європейських країн, однак при цьому вимагає неурядових гарантій у вигляді «акцій кращих бізнесів». «Це серйозні питання, кому належатимуть ці бізнеси через п'ять років, що буде відбуватися з робочою силою і т.д.», - зауважив науковець. На його думку, з огляду на це, Україні варто обережно розглядати варіант здійснення запозичень в КНР.

У своєму виступі **В. ХЛИВНЮК** зосередився на аналізі курсових реалій та перспектив. Банкір переконаний у доцільності «відпускання» курсу, адже штучне підтримання його стабільності може призвести до обвалу зразка 2008 року. Водночас це має відбуватися таким чином, щоб надміру не зашкодити банкам, які й так мають чималий портфель проблемних валютних кредитів. «Сьогодні ми бачимо процеси бюджетного стиснення в США, ЄС. Це призведе до скорочення споживання, у т.ч. українського експорту. Це вже відбувається», - констатував фінансист.

В. Хливнюк позитивного відгукнувся про виведення на ринок Нацбанком нових інвестиційних інструментів для населення. Водночас глобальних змін від такого кроку він таки не очікує.

Натомість **Б. ТИМОНЬКИН**, говорячи про ситуацію на валютному ринку, зазначив, що гривня не приречена на ослаблення, адже, зокрема, експортери почувають себе дуже навіть непогано. «Природно, якщо ми всі побіжимо купувати долар, то курс буде змінюватися», - констатував банкір.

Він спрогнозував, що ставки за депозитами зростатимуть, у т.ч. – в найбільших банках. А все тому, що вони знизилися нижче «історично сформованого рівня». За словами банкіра, психологічно прийнятними для населення є ставки за гривневими вкладами в 15%, а за доларовими – 9%. Також Б. Тимонькин зауважив, що показником стабільної роботи банку для вкладника має бути не стільки розмір капіталу, скільки рівень його ліквідності. До ідеї підвищення рівня капіталізації з 5% до 9% фінансист поставився негативно. За його словами, банках через відсутність попиту на їх акції взяти ресурс буде ніде. А це зрештою призведе до скорочення активних операцій.

А. ТЮТЮН висловив думку, що різниця в кілька відсоткових пунктів по вкладах не грає для клієнтів принципового значення, враховуючи досвід роботи банківської системи в останні роки. Коли ж ставка у деяких фінустанов завищена, у вкладників навпаки можуть виникати питання. «Досить правильна ініціатива якось хеджувати ризики клієнта, зробивши у ФГВФО диференційовані внески, в залежності від рівня ставок банків, від їх величини», - додав банкір.